

Professionele scepsis

In welke functie of rol u ook werkzaam bent, er wordt van een accountant

altijd integriteit, objectiviteit, deskundigheid, professionaliteit, een rechte rug en een professioneel sceptische houding verwacht.

Deze voor alle accountants zo cruciale grondhouding kwam de afgelopen weken twee keer ter sprake. Allereerst tijdens een bijeenkomst met de voorzitter en de beoogd voorzitter van de Vereniging van Accountancy Studenten (VAS). Beiden spraken hun zorg uit over het gegeven dat er tijdens de accountantsopleiding maar heel weinig tijd is ingeruimd om dit fundamentele onderwerp te bespreken. En dat dit onderwerp door allerlei andere (universitaire) vereisten meer en meer in het gedrang komt. Eén dagje hoorcollege lijkt wat mager om te zorgen dat die cruciale grondhouding in de genen komt van toekomstige accountants.

De tweede keer kwam het thema aan de orde tijdens een gesprek met Steven Maijor van de AFM over de inspecties van wettelijke controles. De rode draad die Maijor signaleert is het in een aantal gevallen ontbreken van een voldoende kritische houding van de accountant. Dit betekent volgens hem dat er niet alleen moet worden gezocht naar bewijsmateriaal dat het standpunt van de leiding van de onderneming onderbouwt maar ook, en net zo hard, naar bewijsmateriaal dat dat standpunt ontkracht. Het te veel focussen op het 'positieve' bewijsmateriaal zou ertoe kunnen leiden dat de accountant vooral een pleitbezorger wordt, in plaats van de objectief-kritische controleur die je mag verwachten.

Ik moet bekennen dat ik van deze signalen geschrokken ben. Reden om dit onder uw aandacht te brengen.

Volgens mij staat of valt de kwaliteit van het beroep en haar reputatie met het strikt vasthouden aan de grondbeginselen van onze gedragscode: integer, objectief, deskundig, professioneel, en dus ook een rechte rug en professionele scepsis. Dat is wat de maatschappij, maar ook onze cliënten van ons verwachten. Op het moment dat wij ten aanzien van deze grondbeginselen compromissen gaan sluiten, dan verliezen wij het respect, onze reputatie en onze toegevoegde waarde.

Mijn persoonlijke ervaring als openbaar accountant is dat het innemen van een duidelijke, stevige en objectieve positie met een gezonde dosis professionele scepsis uiteindelijk het meeste respect afdwingt. Wat dat betreft is er dus ook veel minder verschil tussen de verwachtingen van onze cliënten (raden van toezicht, raden van commissarissen) en die van het maatschappelijk verkeer. Het standaard antwoord bij de vraag wat voor soort accountant men zoekt is altijd: een stevige accountant, die duidelijk zijn/haar mening geeft en een spiegel voorhoudt. Dat noem ik professionele scepsis.

Zo'n kritische grondhouding vraagt om een stevige voorbereiding in onze opleiding en om vruchtbare grond in de dagelijkse praktijk. Collegiaal overleg kan daarbij veel helpen, want een accountant staat er niet alleen voor. Ook niet in de mkb-praktijk.

Wat kan het NIVRA doen? Dit opnemen in het VERA-programma. En dat gaat dus ook gebeuren.

Is dit daarmee een column die alleen relevant is voor openbaar accountants? Niets is minder waar. Deze grondbeginselen, maar ook het verwachtingspatroon van de maatschappij, zijn op dit punt voor alle accountants gelijk; in welke functie ze ook werkzaam zijn. Dat is ook de reden waarom de Code of Ethics op ons allen van toepassing is.

RUUD DEKKERS

voorzitter

Accountant.nl

Voor eerdere columns en reacties zie Accountant.nl.